

Høringsbrev om midlertidig driftsordning for havfiskeflåten

Nærings- og fiskeridepartementet sender med dette på høring forslag om midlertidig driftsordning for havfiskeflåten.

Høringsfristen er satt til 9. juni. 2017

Innledning

Mange av fiskeflåtens rammebetingelser er oppe til vurdering. I desember 2016 leverte Eidesenutvalget NOU 2016: 26 *Et fremtidsrettet kvotesystem*. Denne er nå på høring ut april, og det tas sikte på en oppfølging i etterkant.

Det er naturlig at næringen avventer eventuelle endringer i kvotesystemet og strukturordningene, noe som gjør at struktureringstakten har stoppet opp. Dette har gjort at deler av næringen har tatt til orde for en midlertidig rederikvoteordning, under henvisning til en slik rederikvoteordning som tidligere har vært gjeldende i havfiskeflåten. Samtidig har Stortingets næringskomite i behandlingen av sjømatindustrimeldingen uttalt at *"effektivering av endringsforslag vedrørende strukturering bør avvente Eidesen-utvalgets arbeid"*.

Nærings- og fiskeridepartementet mener at det er viktig å legge til rette for jevn strukturering med forutsigbare rammevilkår, og i påvente av permanente endringer i kvotesystemet ønsker departementet at næringen skal få anledning til å tilpasse seg hensiktsmessig også i denne perioden.

Departementet har derfor utarbeidet dette høringsnotatet som drøfter en innføring av et midlertidig fritak fra kondemneringskravet for havfiskeflåten og fra kravet om permanent oppgivelse av tildelte tillatelse ved bruk av strukturkvoteordningen, og gjennom det etablering av en midlertidig ordning for strukturtilpasning som alternativ til strukturkvoteordningen. Det må være en klar forutsetning at ordningen faller bort når nytt kvotesystem er på plass.

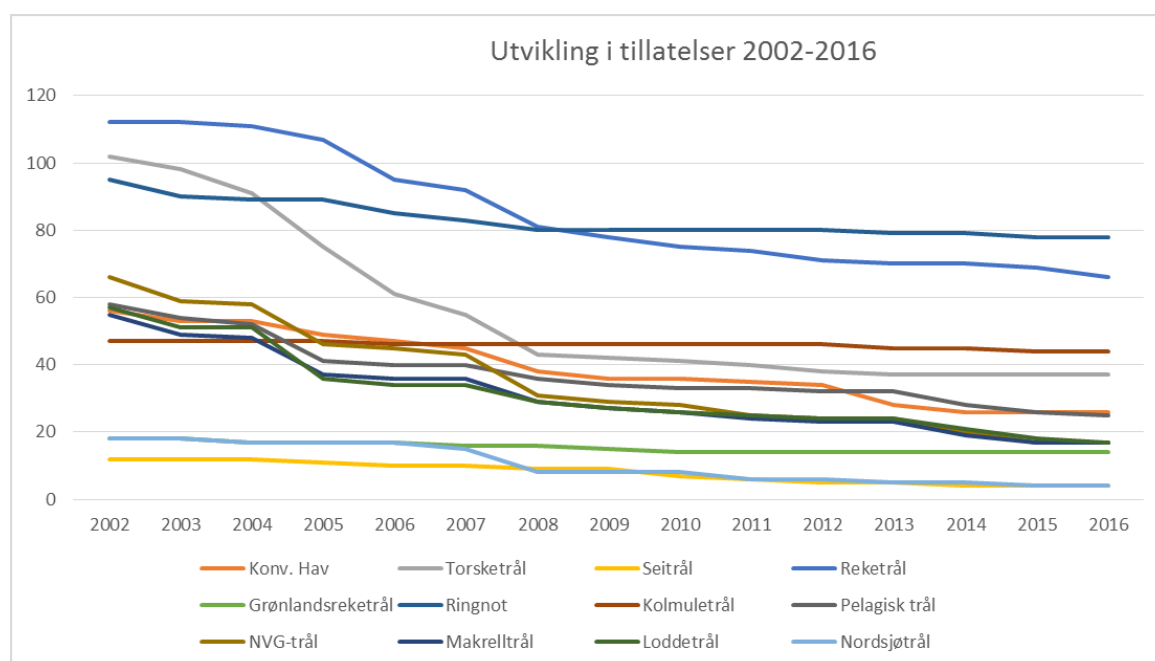
Departementet har valgt å kalle ordningen for driftsordning, idet navnet "rederikvoteordning" er mindre treffende for en slik ordning etter at kravet om eiersammenfall eller –fellesskap i strukturkvoteordningen er fjernet.

Dette høringsnotatet inneholder en gjennomgang av de ulike fartøygruppene i havfiskeflåten for å se hvilke muligheter det er innenfor en slik midlertidig ordning. Departementet har hentet inn tallmateriale om havfiskeflåten fra Fiskeridirektoratet, som presenteres i det følgende.

Nærmere om de ulike gruppene i havfiskeflåten

I havfiskeflåten er det fastsatt strukturvoteordninger for fartøy som har torskestråltillatelse, ringnottillatelse, seistråltillatelse, pelagisk stråltillatelse og nordsjøstråltillatelse, og for fartøy som har adgang til å delta i rekestrålfisket ved Grønland og fartøy som har adgang til å delta i gruppen for havfiskefartøy som fisker med konvensjonelle redskap, jf. forskrift om strukturvoteordning mv. for havfiskeflåten § 1.

Den første figuren viser utvikling i antall tillatelser fra 2002 til 2016 for de ulike gruppene. Som figuren viser, har utviklingen vært noenlunde lik for de ulike gruppene, med klar reduksjon av antall fartøy særlig fram til 2008 på grunn av bruk av strukturordninger. De siste årene er det tatt ut få fartøy. Dette kan til dels skyldes at lønnsomheten er god og kapasiteten er godt tilpasset ressursgrunnlaget. Det kan imidlertid også til dels underbygge næringsorganisasjonenes påstander om at flere avventer videre strukturering til resultatet av kvoteutvalgets arbeid blir klart.

Figur 1 Utvikling i antall tillatelser 2002-2016. Kilde: Fiskeridirektoratet

Kvotegrunnlaget til et fartøy av et gitt fiskeslag består av grunnkvoten pluss eventuelle strukturkvoter. Strukturingsgraden sier noe om hvor stor del av kvotegrunnlaget som er strukturkvoter. Strukturingsgraden er ulik mellom de ulike fartøygruppene. Dette skyldes i stor grad at de ulike fartøygruppene var ulikt stilt da strukturvoteordningen ble innført.

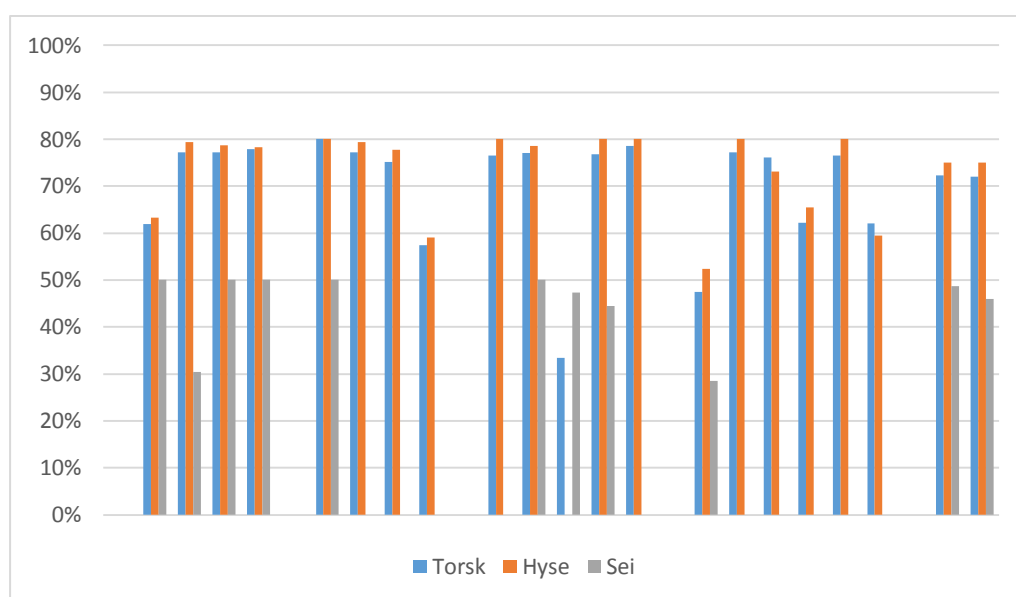
Det er kvotetakene som styrer hvor mye strukturkvoter et fartøy kan ha. Noen fartøy kan være i kvotetaket selv om strukturingsgraden i fartøygruppen generelt er lav. Dette har hatt betydning ved tidligere heving av kvotetak.

I det følgende vises strukturingsgraden for alle gruppene i havfiskeflåten som har strukturvoteordning, samt enkeltfartøyenes kvotegrunnlaget i forhold til kvotetaket på de større gruppene.

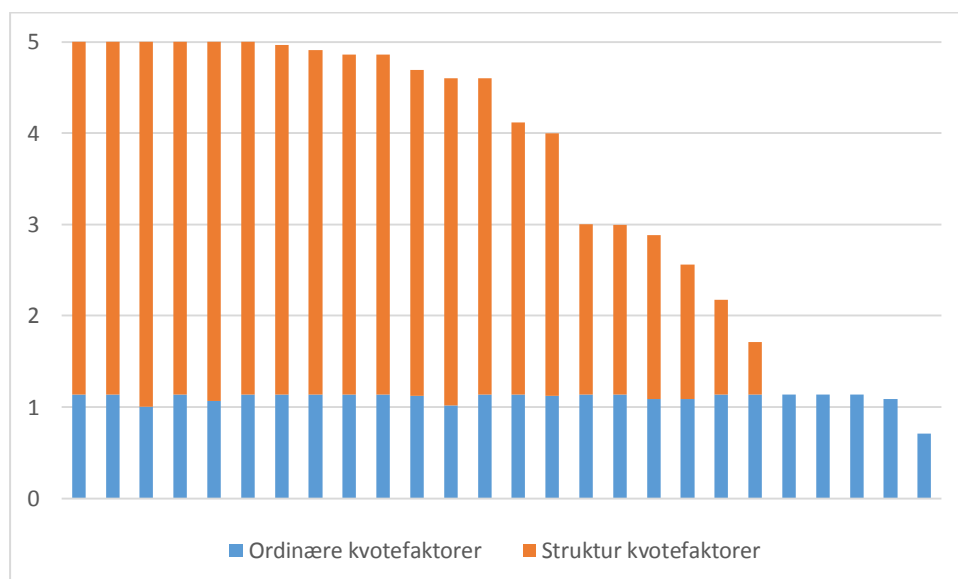
Konvensjonelle havfiskefartøy

For fartøy som har adgang til å delta i gruppen for havfiskefartøy som fisker med konvensjonelle redskap ble kvotetaket sist endret 16. november 2012. Det er tatt ut ni fartøy med adgang til å delta i gruppen for havfiskefartøy som fisker med konvensjonelle redskap gjennom strukturkvoteordningen etter den siste endringen av kvotetaket.

Figur 2 viser strukturingsgraden i de ulike fiskeriene, mens figur 3 viser kvotegrunnlaget til de enkelte fartøyene i forhold til kvotetaket. Som figurene viser, varierer strukturingsgraden innad i gruppen. Om lag halvparten av fartøyene i gruppen konvensjonelle havfiskefartøy er i eller nær kvotetaket når det gjelder torsk, mens 5 fartøy ikke har strukturert i det hele tatt. Det er fortsatt noe muligheter for videre strukturering i gruppen, men de er begrensede.

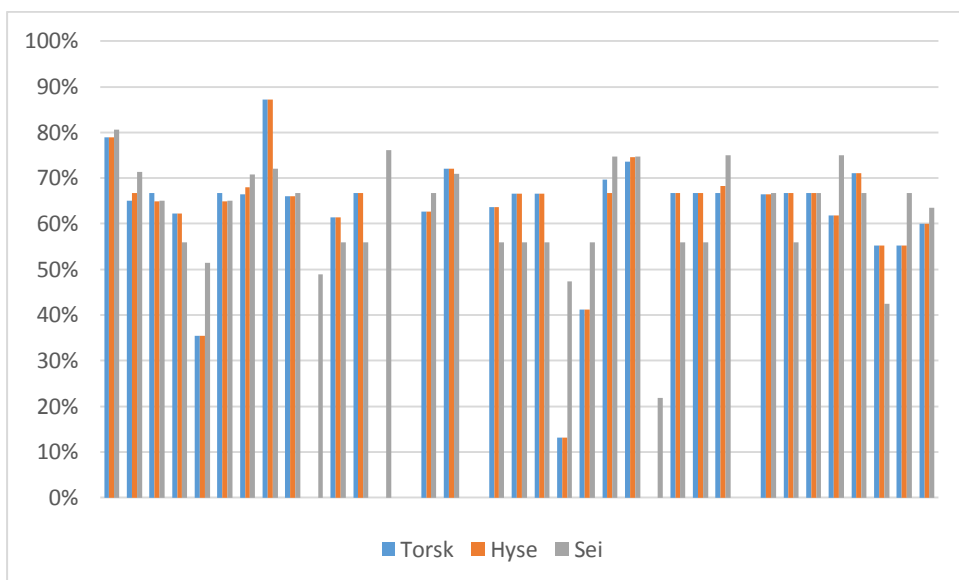
Figur 2 Strukturingsgrad for konvensjonell havfiskeflåte 2016. Kilde: Fiskeridirektoratet

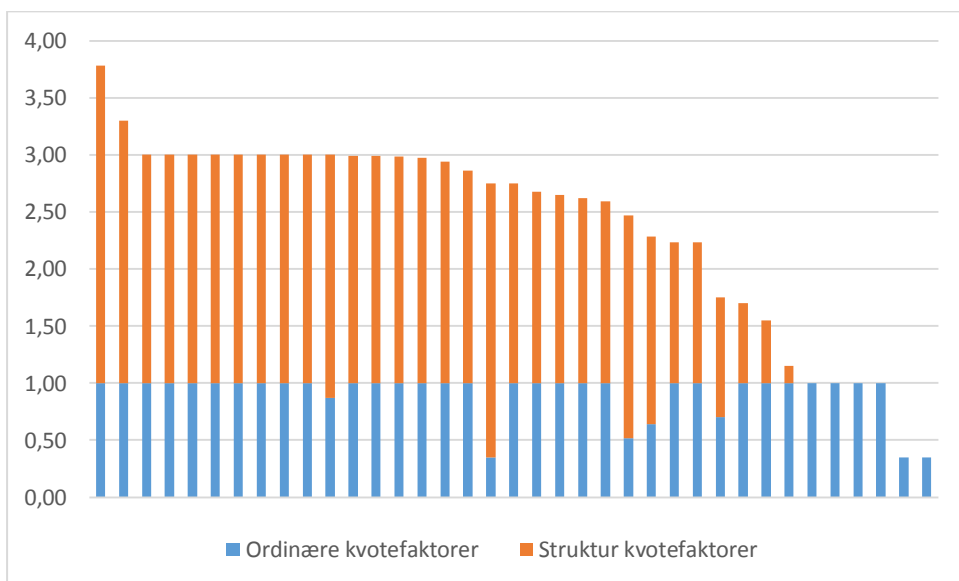
Figur 3 Kvotegrnlag torsk for konvensjonell havfiskeflåte 2016. Kvote = 5. Kilde: Fiskeridirektoratet

Torsketrål

For fartøy som har torsketrålkonsesjon ble kvotetaket sist endret 23. januar 2015. Det er 34 aktive fartøy med torsketrålkonsesjon, og ingen av disse er i kvotetaket. Gjennomsnittlig strukturingsgrad er på 62 prosent.

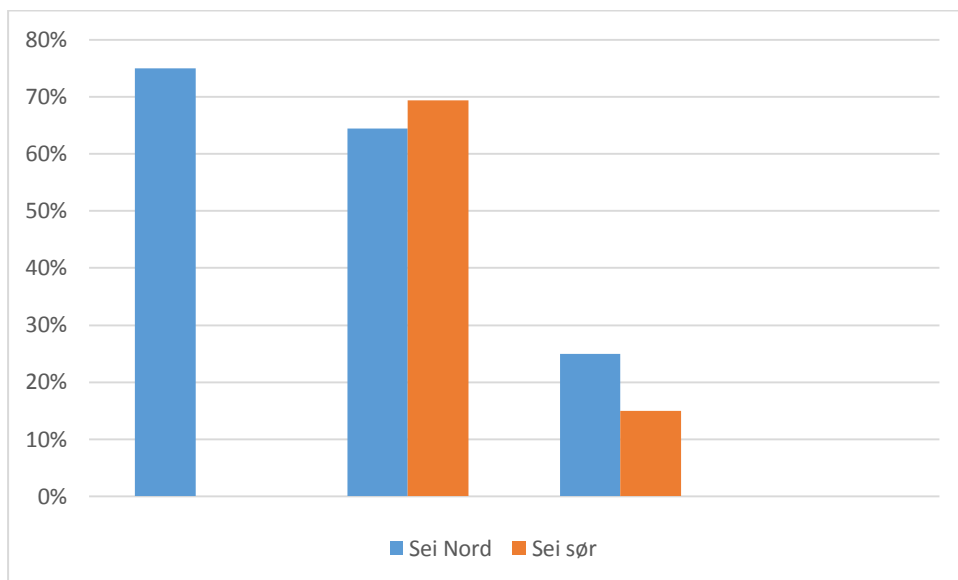
Figur 4 Strukturingsgrad for torsketrål 2016. Kilde: Fiskeridirektoratet

Figur 5 Kvotegrunnlag torsk for torsketrål 2016. Kvotetak = 4. Kilde: Fiskeridirektoratet

Seitrål

For fartøy som har seitrålkonsesjon ble kvotetaket sist endret 29. august 2008. Det er tatt ut fem fartøy med seitrålkonsesjon gjennom strukturkvoteordningen etter den siste endringen av kvotetaket. Det gjenstår nå kun fire fartøy med seitrålkonsesjon. Tre av disse har strukturert, og to av de er i eller nær kvotetaket.

Figur 6 Struktureringsgrad for seitrål 2016. Kilde: Fiskeridirektoratet

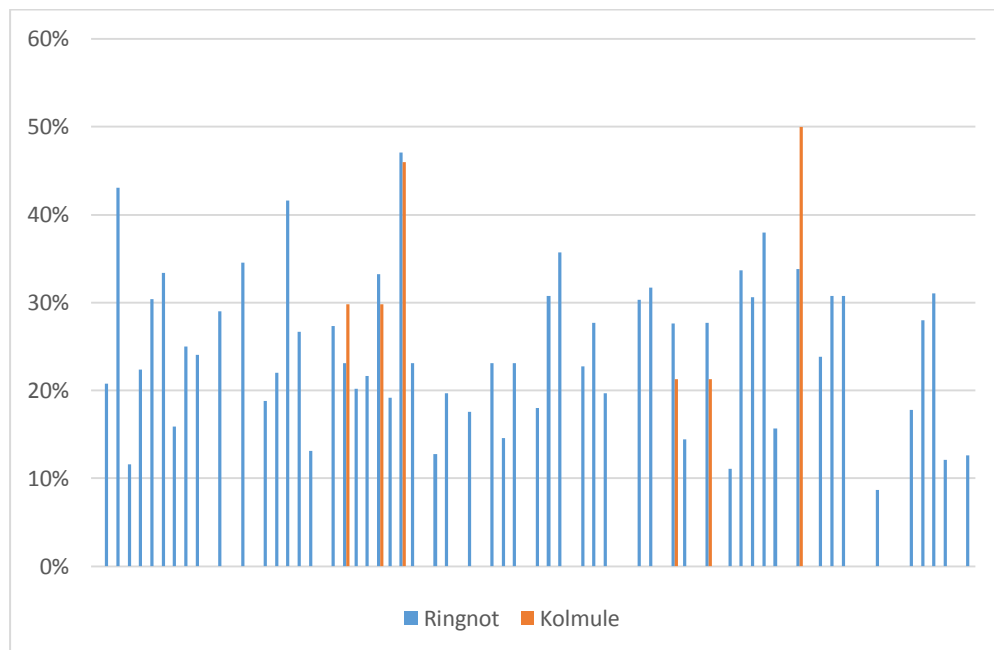

Figur 7 Kvotegrnlag sei nord for seitrål 2016. Kvotetak = 3. Kilde: Fiskeridirektoratet

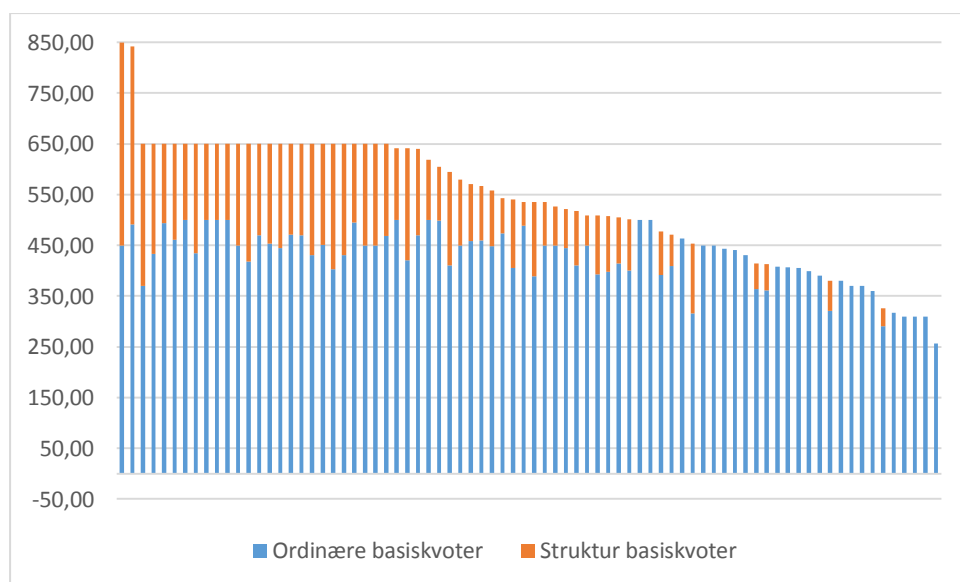
Ringnot

For fartøy som har ringnotkonsesjon ble kvotetaket sist endret 23. januar 2015. Det er tatt ut ett fartøy med ringnotkonsesjon gjennom strukturkvoteordningen etter den siste endringen av kvotetaket.

Det er 78 fartøy med ringnotkonsesjon, og to av disse er i kvotetaket på 850 basistonn. Den gjennomsnittlige strukturingsgraden i gruppen er 20 prosent.

Figur 8 Strukturingsgrad ringnot 2016. Kilde: Fiskeridirektoratet

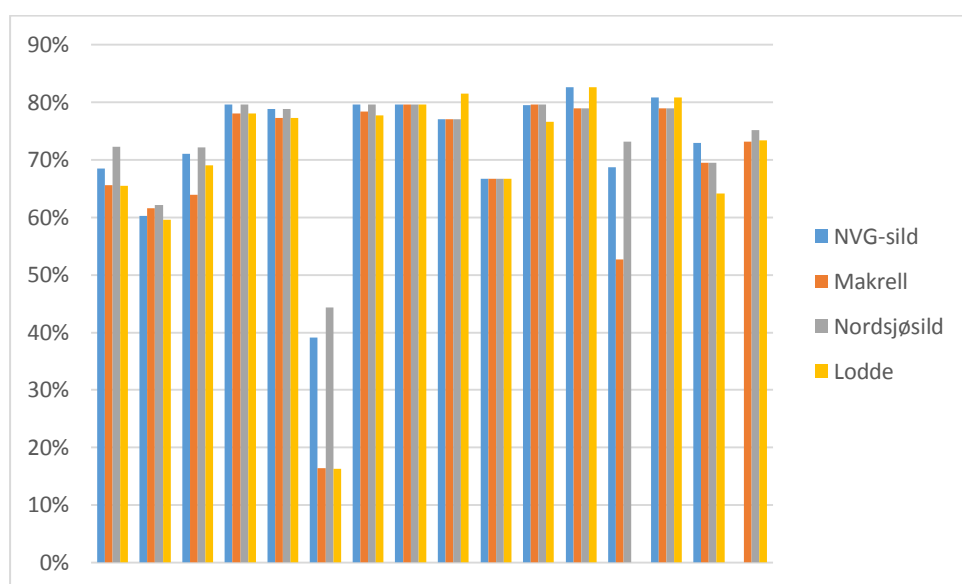

Figur 9 Fordeling av basistonn ringnot 2016. Kvotetak = 850 basistonn. Kilde: Fiskeridirektoratet.

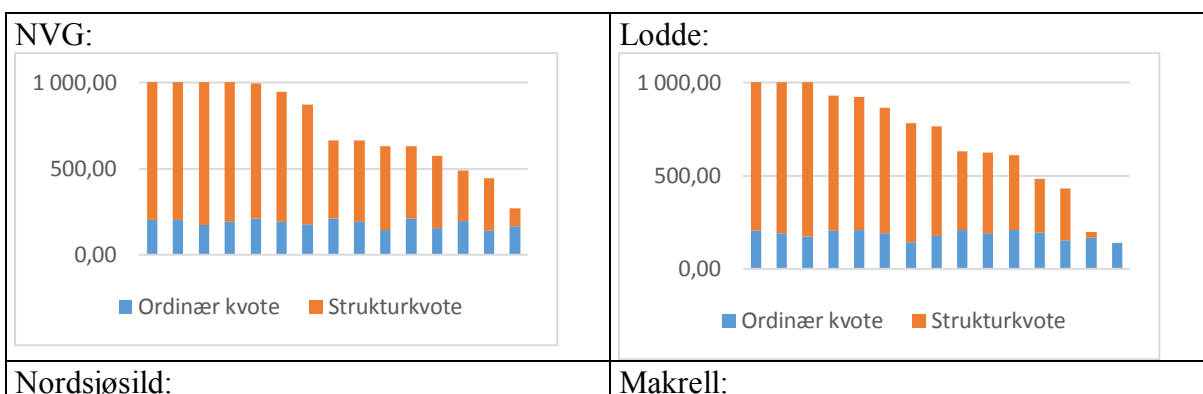
Pelagisk trål og nordsjøtrål

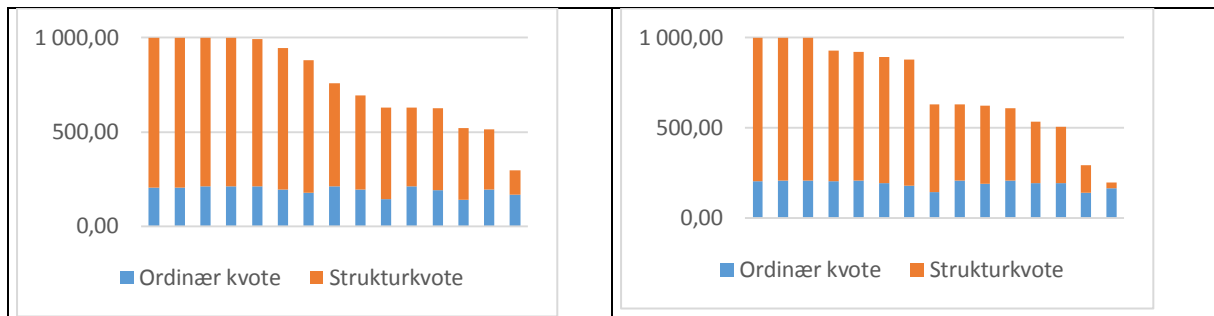
For fartøy som har pelagisk trålkonsesjon og nordsjøtrålkonsesjon ble kvotetaket sist endret 23. mai 2014. Det er tatt ut syv fartøy med pelagisk trålkonsesjon og ett fartøy med nordsjøtrålkonsesjon gjennom strukturkvoteordningen etter den siste endringen av kvotetaket. Det er 15 fartøy med pelagisk trålkonsesjon og fire med nordsjøtrålkonsesjon.

Den gjennomsnittlige strukturingsgraden for pelagisk trål er på 75 prosent for NVG-sild og nordsjø-sild og 73 prosent for lodde og makrell. Det er noen forskjeller for de ulike fiskeartene, men man kan si at en 5-6 fartøy i gruppen for pelagisk trål er i eller nær kvotetaket.

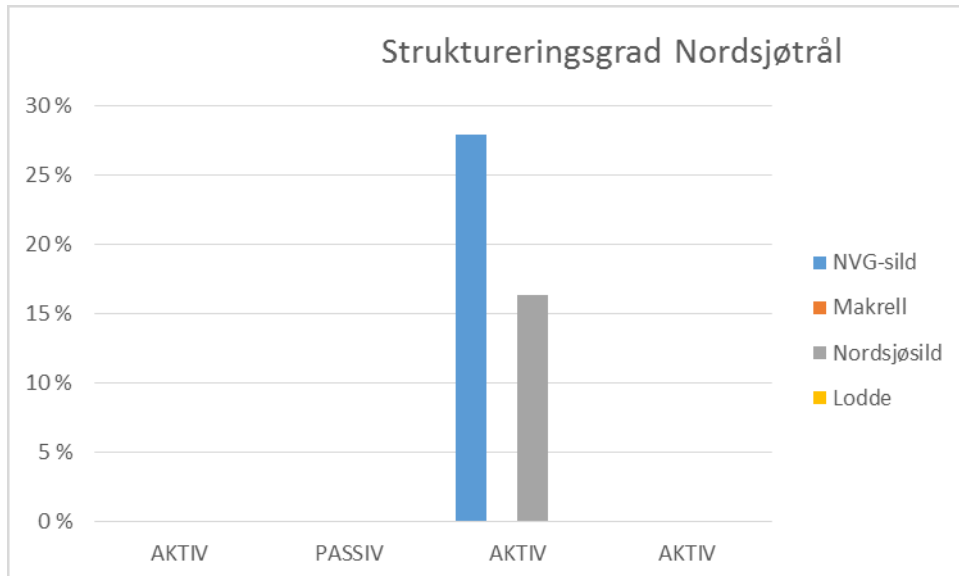

Figur 10 Strukturingsgrad pelagisk trål 2016. Kilde: Fiskeridirektoratet

Figur 11 Kvotegrundlag pelagisk trål 2016. Kvotetak = 1000 Kilde: Fiskeridirektoratet

Figur 12 Struktureringsgrad Nordsjøtrål 2016. Kilde: Fiskeridirektoratet

Departementets vurdering av innretning

En driftsordning kan innrettes ved at man gjennom søknad kan få tildelt kvote til et gjenværende fartøy, som ellers ville blitt tildelt et fartøy som tas ut av fiske gjennom ordningen. Dette vil man kunne få uten å måtte kondemnere fartøyet som tas ut av fiske og uten at man permanent må oppgi alle tillatelser som er tildelt for dette fartøyet. Forslaget her er at dette må skje innenfor gjeldende kvotetak og at kvotetildelingen gjelder de fiskeslag som strukturkvoteordningen for vedkommende fartøygruppe omfatter.

Alle regler om avkortninger, regionbindinger mv. vil være som ved strukturkvoterordningen for vedkommende fartøygruppe i dag.

Øvrige vilkår for en slik ordning må videre være at fartøyet tas ut av fiske, og driftsordningskvotene tildeles årlig i inntil det besluttede antall år som ordningen skal gjelde. Etter utløpet av denne perioden vil disse driftsordningskvotene igjen tildeles til det opprinnelige fartøyet som ble tatt ut av fiske. Man vil da stå fritt til å benytte de ordningene som da finnes.

Pr nå anser departementet at en passende varighet for en slik ordning kan være at den opphører 31. desember 2020. Det vil innebære at varigheten for den enkelte vil variere etter når man går inn i ordningen.

Gjennomgangen over viser at det relativt få fartøy som per i dag er i kvotetaket, og det er således rom for ytterligere strukturering innenfor dagens kvotetak. De som allerede er i kvotetaket vil ikke kunne benytte seg av en slik ordning, men det har heller ikke vært departementets intensjon å heve kvotetakene for havfiskeflåten i denne saken. En slik ordning vil imidlertid kunne bidra til at rederier ikke blir sittende på gjerdet og venter med strukturering fordi de ikke vil kondemnere fartøy før de vet hvordan nytt kvotesystem blir sende ut.

Departementet ser ingen grunn til å skille mellom fartøy med eller uten felles eierskap. Etter at regjeringen opphevet kravet til felles eierskap mellom fartøyet som tas ut av fiske og fartøyene som tildeles strukturkvote, gir det ikke mening å stille krav til felles eierskap i driftsordningen heller.

Konsekvenser av forslaget

Konsekvensene av økt strukturering er færre fartøy og færre fiskere. Færre fartøy og fiskere vil kunne gi visse konsekvenser for lokalmiljøet der fartøy blir tatt ut av fiske. Landet mengde fisk vil være den samme, men at det vil bli færre fartøy som leverer fisk vil også kunne få konsekvenser for deler av fiskeindustrien. Alt dette er imidlertid vurderinger som har ble foretatt da de ulike kvotetakene ble vedtatt. Et midlertidig midlertidig unntak fra kondemneringskravet vil derfor først og fremst gjøre at struktureringstakten fortsetter der den stoppet opp i påvente av nye rammebetingelser.

Dette er for øvrig en midlertidig ordning, og vil derfor også bare gi midlertidige konsekvenser. Øvrige betingelser og begrensninger i bruken av strukturkvoteordningen vil være de samme.